

Розробники:

Михайлова Н. П., к.геогр.н., доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму

Навчальна програма затверджена на засіданні кафедри грунтознавства і географії ґрунтів

Протокол № 1 від. "31" серпня 2017р.

Завідувач кафедри

_____ (підпис)

(Біланчин Я. М.)
(прізвище та ініціали)

Обговорено та рекомендовано до затвердження навчально-методичною комісією (НМК) геолого-географічного факультету:

Протокол № 1 від. "05" вересня 2017 р.

Голова НМК

_____ (підпис)

(Біланчин Я. М.)
(прізвище та ініціали)

Вступ

Навчальна програма дисципліни «**Географія релігій**» складена відповідно до освітньо-професійної програми першого рівня підготовки (бакалавр) спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія).

Предметом вивчення навчальної дисципліни є дослідження особливостей світових релігій, їх впливу в суспільному розвитку людства.

Місце навчальної дисципліни в структурі освітнього процесу. Дисципліна «**Географія релігій**» належить до вибіркових та базується на знаннях з курсів «Філософія», «Актуальні питання історії та культури України» «Етика та естетика» та інші. Оволодіння теоретичними основами особливостей світових релігій, їх впливу в суспільному розвитку людства є підґрунтям вивчення навчальних дисциплін «Педагогіка», «Соціальна географія», «Політологія».

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Історико-географічні аспекти розвитку та поширення релігій світу.
2. Географічні аспекти поширення релігій.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета ознайомити студентів із теоретичними основами та практичними положеннями географії релігій, показати її роль в розумінні георелігійних процесів, що відбуваються в Україні та світі, сформуванню уявлення про регіональні особливості розвитку таких процесів.

Завдання: формування у студентів уявлення про роль географії релігій у розвитку складних соціальних процесів у суспільстві, визначення основних принципів і чинників територіальних відмінностей в георелігійних процесах, ознайомлення з особливостями релігійних процесів та розвитку релігійної сфери в регіонах України.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

ЗК2 - Здатність діяти на засадах етичних міркувань (мотивів)

ЗК3 - Здатність діяти соціально відповідально та свідомо

ЗК6 - Здатність застосовувати набуті знання в практичних ситуаціях

ЗК7 - Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями

ФК11 - Здатність до системного географічного мислення, розуміння та пояснення основних фізико-географічних та суспільно-географічних процесів, що відбуваються у географічному просторі на різних просторових та часових рівнях його організації, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства

ФК16 - здатність встановлювати роль і місце України у сучасному світі в контексті географічних чинників її розвитку, аналізувати і пояснювати особливості геопросторової організації природи, населення і господарства України

Кінцеві програмні результати навчання, формуванню яких сприяє навчальна дисципліна:

ПРН1 - знає та розуміє основні концепції, парадигми, теорії та загальну структуру географічної науки, предмет її дослідження, місце і зв'язки в системі наук, етапи історії розвитку географії

ПРН4 - знає основні фізико-географічні та суспільно-географічні процеси, що відбуваються у географічному просторі на різних рівнях його організації, причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства

ПРН6 - знає та розуміє закономірності територіальної організації суспільного виробництва, населення, культури та релігій, просторових процесів та форм організації життя людей у світі, його регіонах та країнах, в Україні та її регіонах, територіального планування

ПРН11 - вміє встановлювати географічні закономірності та причинно-наслідкові зв'язки між компонентами природи та суспільства, використовує концепції, парадигми, теорії географії для характеристики географічних явищ і процесів на різних просторових рівнях

ПРН12 - застосовує набуті географічні і психолого-педагогічні компетентності, сучасні методики і освітні технології, в тому числі і інформаційні, для забезпечення для формування в учнів загальних і предметних компетентностей, здійснення міжпредметних зв'язків та формування основ цілісної природничо-наукової картини світу відповідно до вимог державного стандарту

ПРН26 - розуміє значення культури як форми людського існування, цінує різноманіття та мультикультурність світу і керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу і співробітництва

ПРН27 - формує комунікаційну стратегію з колегами, соціальними партнерами, учнями (вихованцями) та їхніми батьками із дотриманням етичних норм спілкування, принципів толерантності, творчого діалогу, співробітництва та взаємоповаги до всіх учасників освітнього процесу

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен *знати*:

- теоретико-методичні основи пізнання релігійних процесів;
- основні проблеми розвитку релігійної сфери в Україні та світі;
- основні методологічні та методичні підходи до вивчення конкретних релігійних об'єктів, процесів;
- основні чинники формування територіальних відмінностей в розвитку сакральних процесів;
- територіальні відмінності в розвитку релігійних явищ та процесів у світ та на Україні.

вміти:

- дати обґрунтоване пояснення проблем релігійного розвитку України;
- проводити релігійно-географічні дослідження; працювати з джерелами інформації;
- збирати первинну наукову релігійно-географічну інформацію;

- формулювати висновки та пропозиції щодо вирішення соціальних проблем;
- практично аналізувати георелігійні особливості формування території;
- визначати чинники формування релігій.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 60 годин, що становить 2 кредитів ЄКТС.

2. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історико-географічні аспекти розвитку та поширення релігій світу

Тема 1. Географія релігій як галузь суспільної географії

Релігія як культурно-історичний феномен. Функції релігії. Предметна сутність сакральної географії: об'єкт, предмет, завдання географії релігій. Методологічні підходи та методи дослідження ГР. Місце сакральної географії в системі суспільно-географічних наук. Міждисциплінарні зв'язки ГР. Етапи розвитку ГР. Географічні дослідження релігій в Україні. Терміни і поняття сакральної географії.

Тема 2. Теоретико-методологічні положення вивчення географії релігій

Соціальні функції релігії. Типи і класифікація сучасних релігій. Найбільш поширені класифікації сучасних релігій: статистичний, картографічний, за рівнем розвитку, за часом виникнення. Просторово-часова структура релігій. ТО релігійних напрямків та її основні елементи. ТРЛС.

Тема 3. Історико-географічні аспекти розвитку та поширення релігій світу

Світові релігії: виникнення та еволюція християнства та його гілок; виникнення та особливості віровчення ісламу, його напрями та релігійні течії; історія виникнення та поширення буддизму. Історія появи та поширення різних релігійних течій в Україні. Національні релігії: індуїзм, конфуціанство, синтоїзм та іудаїзм. Ранньоісторичні форми релігії. Нові світові релігії та культури.

Змістовий модуль 2. Географічні аспекти поширення релігій

Тема 4. Георелігійна ситуація в сучасному світі

Релігійна геоситуація (георелігійна ситуація) та чинники її формування. Релігійний склад населення Землі. Оцінка поширення релігійних організацій у світі. Глобальні та регіональні ТРЛС. Релігійний фундаменталізм в сучасному світі.

Тема 5. Георелігійна ситуація в Україні

Проблеми становлення сакральної географії в Україні. Історико-географічні особливості розвитку релігії в Україні. Сучасні релігійно-конфесійні відмінності в Україні. Територіальна організація релігії в Україні. Релігійний туризм в Україні.

Тема 6. Георелігійна ситуація в Одеській області

Історико-географічні особливості геоконфесійних процесів в Одеській області. Сучасні аспекти розвитку і поширення релігій в Одеській області. Мережа релігійних організацій в області.

3. Рекомендована література

Основна

1. Академічне релігієзнавство України. Історія і сьогодення. Колективна монографія. – К., 2006. – 245 с.
2. Ковальчук А.С. Географія релігій в Україні. – Л.: Видавн. Ц. ЛНУ ім. І. Франка, 2003. – 308 с.
3. Лубський В.І., Лубська М.В. Історія релігій. – К., 2007. 3. Релігієзнавчий словник / За ред. А. Колодного і Б. Лобовика. – К.: Четверта хвиля, 1996. – 392 с.
4. Павлов С. Мезенцев К., Любіцева О. Географія релігій. – Київ: АртЕк, 1998. – 504 с.
5. Харьковщенко Є.А. Релігієзнавство: підручник /Є. А. Харьковщенко. – К., 2007. – 379 с.
6. Шаблій О. Географія релігії // Соціально-економічна географія України / За ред. О.Шаблія. – Львів: Світ., 1994.
7. Шевчук Л.Т. Сакральна географія. Навчальний посібник. – Львів: Світ., 1999.

Допоміжна література

1. Атлас біблійної історії / За ред. Д. Причарда. Київ: Картографія, 2010. – 192с.
2. Дністрянський М.С. Етнографія України. – Львів: ЛНУ, 2008. – 232 с.
3. Кирчів Р., Ровенчак І. До проблеми етнографо-географічного районування України // Сучасні проблеми географії населення України. Тези доп. – Луцьк, 1993. – С. 201–202.
4. Релігійний туризм: термінологічний словник-довідник / Автор-упорядник Т. Божук. – Львів: Український бестселер, 2010. – 152 с.
5. Ровенчак І. І. Історико-географічне районування. М 1:8.000.000 // Україна. Навчальний атлас / Відп. ред. Л. Веклич. – Київ: ГУГКК, 1998. – С. 9.
6. Шаблій О. Географія релігії// Соціально-економічна географія України / За ред. О. І. Шаблія. – Львів: Світ, 2000. – С. 457–474.
7. Шаблій О. Суспільна географія: теорія, історія, українознавчі студії. – Львів: ЛНУ, 2001. – 744с.
8. Шевчук Л.Т. Соціальна географія. – К., 2007. – с.236-268.

Інформаційні ресурси

1. www.nbuv.gov.ua Національна бібліотека України ім. І.І. Вернадського
2. www.uk.wikipedia.org Україномовна версія он-лайн енциклопедія «Вікіпедія»

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік

5. Методи діагностики успішності навчання

індивідуальне опитування, фронтальне опитування, звіт за інформаційними повідомленням, тестування, письмові роботи, контрольні роботи.